

is Dedicated in honor of

Lilian and Nathan Haber

Dedicated by **Amy and Jimmy**

93

TORAH תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד וַ דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

כג וְצַלֵּיתִי קֶדָם יְיָ בְּעִדְּנָא הַהִּיא לְמֵימָר: כד יְיָ אֱלֹהִים אַתְּ שָׁרֵיתָא לְאַחֲזָאָה יְת עַבְדְּדְ יָת רְבוּתָדְ וְיָת יְדָדְ תַּקֶפְתָּא דִּי אָת הוּא אֵלָהַא דְּשִׁכְנָתַדְּ בּג וֵאֶתְחַנַּן אֶל־יִדוְֹהָ בָּצֵעת הַהָּוֹא לֵאמְר: בּר אֲדֹנֵי יֶדוֹה אַתָּה הַחִלּוֹתְ לְהַרְאִוֹת אֶת־ עַבְדְּךָ אֶת־נִּדְלָךְ וְאֶת־יָרֶךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר

(23) And I implored grace of God at that time, saying, (24) O Lord God, You have begun to show Your servant Your greatness and Your strong hand; for

RASHI רש"י

(23) ואתחנן — The verb חנן signifies a gratuitous gift. Even though the righteous may base a request on the merit of their good deeds, yet they ask only a gratuitous gift of the Omnipresent. Because God had said to Moshe (Exodus 33:19), "I will show grace (וחנתי) to the one to whom I will grace," he (Moshe), when referring to his entreaty of God, uses the expression "I implored grace (ואתחנן)." Another explanation: This is one of ten terms which denote prayer (Sifrei). [I implored grace of God] at that time — After I had conquered the land of Sichon and Og, I thought that perhaps the vow [which God made, that I should not enter the land] was released, [since the land which I did enter, was part of the land of Canaan]. Saying — This is one of three occasions where Moshe

(כג) וַאֶתְחַנַּן אֵין ״חִנּוּן״ בְּכַל מַקוֹם אֶלָא לְשׁוֹן מַתְנַת חַנַּם אַף על פִּי שַׁיֵשׁ לָהֵם לַצַּדִיקִים לְתַלוֹת בַּמַעשִיהֵם הַטוֹבִים, אֵין מִבַקּשִׁים מֵאֶת הַמַּקוֹם אֵלָא מַתְנַת חָנַם. לְפִי שֻאַמַר לוֹ: ״וְחַנֹתִי אֱת־אֲשֶׁר אַחֹן, ״אַמַר לוֹ בַּלְשוֹן ״וַאֶתְחַנַן״. דַבַר אַחֵר וָה אַחַד מֵעשַׂרָה לִשׁוֹנוֹת שַׁנְּקָרָאת ״תִּפְלֵּה״ כִּדְאִיתַא בִּסְפָּרֵי: בָּעֵת הַהָּוֹא. לִאַחַר שֵׁכָּבַשִּׁתִּי אֱרֵץ סִיחוֹן וְעוֹג דְּמִיתִי שֵׁמָּא הָתַר הַנֵּדֶר: לֵאמֹר. זֶה אֶחְד מִשְׁלֹשָׁה מַקוֹמוֹת שֵׁאַמַר משָׁה לִפְנֵי הַמַּקוֹם אֵינִי מַנִּיחַךְּ עַד 'שׁתּוֹדִיעֵנִי אָם תַּעֲשֶׁה שְׁאֻלֶּתִי אָם לַאוּ: (כד) ה' אַלהִים. רַחוּם בַּדִין: אַתַּה הַחְלּוֹתַ לְהַרְאוֹת אֵת עַבְדָּךָ. פַּתַח לִהְיוֹת עוֹמֶד וּמְתְפַּלֵל, אַף עַל פִּי שַׁנְגִוָרָה גָוֵרָה אָמַר לוֹ: מִמְּךְ לָמַדְתִּי שֵׁאַמַרְתַּ לִי: ״וְעַתַּה הַנִּיחַה לִי״ ״וְכִי תּוֹפֶס הַיִיתִי בַּרְּ?״ אֱלֵא לְפָתֹחַ פַתַח שַבִּי הַיָה תַּלוּי לְהַתְפַּלֵל עַלְיהָם, כְּמוֹ כֵן הַיִּיתִי סָבוּר לַעֲשׁוֹת עַכְשִׁיוּ: אָת גָּדְלֹךְ. זוֹ מִדַּת טוּבְךְּ, וְבֵן הוא אומר: ״וְעַתַּה יְגְדַל־נַא כֹּחַ אֲדנַי: וְאֵת יַדְךָּ. זוֹ

said before the Omnipresent: I will not leave until You let me know whether or not You will grant my request. (Sifrei) (24) O Lord God — O You Who are merciful (ה); in judgment (אלהים). You have begun to show Your servant — an opening for standing and offering prayer [now], even though the decree had been fixed He (Moshe) said to Him: I learned [from You]: You said to me (Exodus 32:10) "And now leave Me alone." Was I then holding You? However You said this to open the door [as it were] and to show that it depended upon me [i.e., my choice whether] to pray for them [or to leave You alone]. So do I think to act now (Sifrei). [To show ...] Your greatness — This is the attribute of Your goodness. Similarly, it states (Numbers 14:17-18), "And now I beg of You, let the strength of my Lord be great, [as you have spoken, saying: 'The Lord is long-suffering and of much mercy']." Your ... hand —

בּשְׁמַיָּא מִלְּעֵלָּא וְשֵׁלִּיט בְּאַרְעָא וְלֵית דְּיַעְבֵּד כְּעוֹבָדִיךְ וּכְגבָּרְתָּך: כה אַעִיבַר כְּעַן וְאָחֲוֹי יָת אַרְעָא טַבְתָא דִּי בְּעַבְרָא דְיַרְדְּנָא טוּרָא טָבָא הָבִין וּבֵית מַקְדָּשָׁא: כו וַהְוָה רְגַז מִן קָדָם יִי עֻלַי בְּדִילְכוֹן ולא קבּיל מנּי ואמר יי לי סגי ולא קבּיל מנּי ואמר יי לי סגי

לך לא תוֹסף למללא קדמי

צד

מִי־אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָּרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה כְמַוְעַשֶּׂיִך וְכִגְּבְוּרֹתֶך: בּה אָעְבְּרָה־בָּא וְאֶרְאָה אֶת־הָאְרֵץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעַבֶּר הַיִּרְהֵן הָהָר הַטֶּוֹב הַנָּה וְהַלְּבִּנְן: בּוּ וַיִּתְעַבֵּר יִדוְה בִּי לְמַעַנְבֶּכם וְלֹא שְׁמַע אֵלְי וַיֹּאמֶר יִדוְה אֵלִי רַב־לָךְ אַלֹ־תֹּוֹכֶף דַּבֵּר אֵלֵי עִוֹד

what God is there in heaven and on earth, that can do as Your deeds, and Your might? (25) Let me cross over, I beseech You, and see the good land that is across the Jordan, that good mountain, and the Levanon. (26) But the Lord was filled with wrath against me on your account, and did not listen to me; and the Lord said to me, It is enough, do not continue to speak to Me regarding this

RASHI

רש"י

This is Your right hand which is extended to [accept the repentance of] all who come into the world. strong [hand] — [The hand is called strong] because by Your mercy, You forcibly subdue the attribute of strict judgment. (Sifrei on Numbers 27:12) For what God is there [... who can do as Your deeds] — You are unlike a king of flesh and blood who has advisors and prosecutors regents who restrain him when he wishes to act with kindness and to forego his regulations; You, however, have no one to prevent you from forgiving me and annulling Your decree. The plain meaning of the verse is: "You have begun to show Your servant the

יְמִינְךּ, שֶׁהִיא פְּשׁוּטָה לְכָל בָּאֵי עוֹלֶם: הַחְזָקָה.
שָׁאַתָּה בּוֹבֵשׁ בְּרַחֲמִים אֶת מִדַּת הַדִּין בְּחְזְקָה: אֲשֶׁר
מִי אַל וְגוֹ'. אִינְךּ דּוֹמֶה לְמֶלֶךּ בָּשֶׁר וְדָם, שֶׁיֵשׁ לוֹ
יוֹעֲצִין וְטַנְקּתָּדְרִין הַמְמִחִין בְּיָדוֹ בְּשֶׁרוֹצָה לַעֲשׁוֹת
חָסֶד וְלְעֲבֹר עַל מִדּוֹתִיוּ, אַתָּה – אֵין מִי שֶׁיְמַחֶה בְּיִדְּךְ
אִם תִּמְחֹל לִי וּתְבַשֵּל גְּוַרְתְּךָ. וּלְפִי פְּשׁוּטוֹּ: אַתְּה הַחֹלוֹת לְי וֹתְבַּשְׁל גְּוַרְתְּךָ. וּלְפִי פְשׁוּטוֹּ: אַתְּה הַחֹלוֹת לְתִיבֹי רְאֵת עַבְּדְּךְ מִלְחֶמֶּת סִיחוֹן וְעוֹג, שְׁלְשִׁים וְאֶחָד מְלָכִים: (בה) אֶעְבְּרָה נָא. אֵין "נְא" שְׁלשִׁים וְאֶחָד מְלְכִים: (בה) אֶעְבְּרָה נָא. אֵין "נְא" אֶלְאים וְמֶלְכִים: (בה) אָעְבְּרָה הִי. וֹ יְרוּשְׁלִיִם: חָלְבִין הַהָּלְבִים וְמֶתְּב בִּיְה הַיֹּר בְּמָה בִּיִר בְּמִבְּר הֹי. נִתְמַלְּא מִיִּים בִּינִר בְּמָב בִּמְה בְּיִבְּיבּ בַּמָה בְּעִבּיר בְּמָה וְתַּתְּלְמִיר בָּמָה אוֹמֵר "וְנִיּקְצִיפוּ עַל מֵי מְרִיכָה וַיֵּרע לְמִשֶּה בְּעֵבוּיר בָּמָה אוֹמֵר וְתִּתְּלִבּי בִּמְה בְּמָה הָשָׁב לִי וְהַתָּלְמִיר בָּמָה לְרָב בְּמָה לִּבְּיִב בְּמָה בָּמָה וְתַבְּלְמִיר בָּמָה הַתְּבִּיה בַּמָה בְּמָה הְשָׁב בְּמָה הַתְּמִלְנִיר בְּמָה הְעָלְמִיר בָּמָה בְּמָה הְבָּבְּר בְּמָה הְעָּבְיִר בְּמָה הִבְּיִבְּיִים בְּמָב בְּמָה בְּשָׁב וְרְהַתָּלְמִיר בָּמָה בְּמָה בְּמָב בְּמָה בְּמָב בְּמָה בְּמָה בְּמָב בְּמָה בְּמָה בְּמָב בַּמָה בְּמָה בְּמָה בְּמָה בְּמָה בְּתָּה בִּתְּר בְּמָה בִּמָה בְּמָה בְּמָה בְּמָה בְּמָה בְּמָה בִּתְּה בְּמָה בִּתְּה בְיִבּיה בִּבּמָה בְּמָב בּמָה בְּמָה בְּיִבּי בְּיִבּיה בְּיִבּיה בִּיִי בְּיִים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבּים בִּיִים בְּיִה בְּיִב בְּיִבּים בְּתִים בְּיִבּים בְּיִם בְּיִבְּיִבְּיִים בְּיִבְיִיר בְּיִבְּיִיב בְּיִבְיּיִישְׁבְיִים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִב בְּיִבְים בְּיִבְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבְּיִים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּיִבּים בְּבְּים בְּיִבְּיִם בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּבְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִבְיִים בְּיִבְּיִים בְּיִים בְּיִבְּיִים בְּיִ

battle of Sichon and Og, as it is written (2:31), 'Behold, I have begun to deliver [Sichon and his land] before you.' Show me also the war of the thirty-one kings of Canaan." (25) Let me cross over, I beseech You — The term א is a term of request. That good mountain — i.e., Jerusalem. And the Levanon — This is the Temple. (Sifrei) (26) — this means He was filled with wrath. (Sifrei) On your account — Because of you — you caused it for me. Similarly, it states (Psalms 106:32), "And they angered Him at the waters of Meriva, and He did ill to Moshe because of them." It is enough (i.e., pray no more), so that people should not say, "How hard is the Master, and how obstinate and pressing is the disciple!" (Sotah 13b).

עוֹד בְּפִתְגָמָא הָדֵין: כז סַק לְרֵישׁ רְמָתָא וּזְקוֹף עֵינִיף לְמַעַרָבָא וּלְצְפּוּנָא וְלִדְרוֹמָא וּלְמָדִינְחָא וַחֲזֵי בְעֵינָיף אֲרֵי לָא תְעבַר יָת יִרְדְּנָא הָדֵין: כח וּפַקֵד יָת יְהוֹשָׁע וְתַקֶּפְהִי וְאַלֶּמְהִי אֲרֵי הוֹא יֵעַבַר קְדָם עַמָּא הָדֵין וְהוּא יַחְמַן יִתְהוֹן יַת אָרעָא דִי תַחַזֵי:

VA'ETCHANAN FOR SUNDAY

בַּדָבֶר הַגֶּה: בּי עֲלֵה וּ רָאשׁ הַפִּסְגָּה וְשָׂא אֵנֶיךְ יָמֶה וְצְפֶּנָה וְתִימֶנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְּעִנֶּיךְ יָמֶה וְצְפֶּנָה וְתִימֶנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְּעִינֵיךְ פִּי־לָא תְעַבָּר אֶת־הַיַּרְהֵּן הַגָּה: בּי־הִוּא בּח וְצֵּוֹ אֶת־יְהוֹשֶׁעַ וְחַוְּגֵּקְהוּ וְאַמְּצֵּהוּ כִּי־הְוּא יַנְתִיל אוֹתְם יַעָבר לִפְּנֵי הָעָם הַנֶּה וְהוּא יַנְחֵיל אוֹתְם אֶת־הְאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

matter. (27) Go up into the top of the summit, and lift up your eyes westward and northward, and southward, and eastward, and see with your eyes; for you shall not cross over this Jordan. (28) But command Yehoshua and strengthen him and make him firm; for he will cross over before this people, and he will make them inherit the land which you will see.

RASHI רש"י

Another explanation of רב לך [lit., you have much] — more than this is reserved for you: Much is the goodness that is kept for you. (Sifrei) (27) [Lift up your eyes ...] and see with your eyes — You requested of Me (verse 25), "Let me ... see the good land;" I am showing you the whole of it as it says (Deuteronomy 34:1), "And the Lord showed him all the Land." (28) But command Yehoshua — regarding the bother, the burdens and the confrontations [inherent in leadership]. And strengthen him and make him firm — by your words, so that his heart may not become faint, saying therefore, "Just as my teacher was punished on their account, so too will I be punished סְרְבָן וּמַפְּצִיר. דְבָר אַחֵר: רַב־לְּךְ הַרְבֵּה מִזֶּה שְׁמוּר לְּךְ, רַב טוּב הַצְּפּוּן לְּךְ: (כוֹ) וּרְאֵה בְּעִינֶּיךְ. בִּקְשְׁהָּ מְנִּנִּי: "וְאֶרְאָה אֶת הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה" – אֲנִי מִרְאָה לְּךְ אָת בָּלָּה, שֶׁנָּאָמָר: "וַיִּיְאָהוּ ה׳ אֶת־כָּל הָאָרֶץ": אֶת בָּלָּה, שְׁנָּאָמָר: "וַיִּיְאָהוּ ה׳ אֶת־כָּל הָאָרֶץ": (כח) וְצֵוֹ אֶת יְהוֹשְׁעַ. עַל הַטְּרְחוֹת וְעַל הַמִּשְּׁאוֹת (כח) וְצֵוֹ אֶת יְהוֹשְׁעַ. עַל הַטְּרְחוֹת וְעַל הַמִּשְׁאוֹת לְבִּי הְבִּי אֲלֵיהֶם, כְּּךְ טוֹפִי לֵעְנֵשׁ לְבִּי אֲלֵיהֶם, כְּּךְ סוֹפִי לֵעְנֵשׁ לְבִּי הָנִי אֲלֵיהֶם, כְּּךְ סוֹפִי לֵעְנֵשׁ רָבִּי אֲלֵיהֶם, בְּּךְ סוֹפִי לֵעְנֵשׁ וְבִּי הָנִי וְנְבֵלר וְהוּא יַנְחִלּר. אָם יַעֲבֹר לְהוּא יַנְבְּר וְהִוּא יַנְחָלוּ וְמִן שְׁנָבְּל לְא יִבְּחֹלוּ, וְבְּם אֶל הָעֵי יִנְחֵלוּ, וְבֵן אֲמָה מוֹצֵא בְּשֶׁשְׁלַח מִן הָעֶם אֶל הָעִי וְנִוֹן שָׁנָּפַל עַל הָוֹא יִבְּחַלְנִיךְ וֹהְשָׁלַחְ הִבְּרְיִן אָתַ לְבִי לְמִשְׁר וְבְּנִי לְמִלְּהָוֹ הְנִי לְמִלְּהָ וֹיְשְׁלֵּחְ הִוֹשְׁלֵחְ הִיְם לְבִי לִבְּלְחָבְה וֹיְבְּלִי לְאָם לְּה בְּנְילִי וְיִשְׁלֵּף וּמְשְׁלֵחְ אֶת בְּנִי לִמְלְחָבְה "לְמְשָׁה וֹבְּרְי, וֹיִא עִלּב ל עִל פְּנִין הִיּשְׁלֵּף וּמְשְׁלֵּף וְמְשְׁלֵח לְאוֹ לְאוֹ לְאוֹ לְתִי לְמִשְׁר בִּמְלְנְתְיך וֹין וְאָם לְאוֹ – אִין עוֹבְרן וְיִא עוֹבֵר – עוֹבְרִין וְאָם לְאו – אִין עוֹבָרין: וְיִא עוֹבָר – עוֹבְרִין וְאָם לָאו – אִין עוֹבָרין:

because of them." I assure him [says God] "that he shall cross over [before this people] and he will make them inherit [the land]." (cf. Sifrei) for he will cross: If he will cross before them, they will inherit the land, and if not, they will not inherit it. So, indeed, we find that when Yehoshua sent some of the people against Ai and he remained behind, "the men of Ai smote of them." (Joshua 7:5) And when he fell on his face, God said to him, "fire written [without a 1, so that it may be read [7], i.e., "It is you who remains in your place and sends My children out to war [i.e., you brought about this defeat]. Why do you fall on your face? Did I not thus tell your master, Moshe; if he [Yehoshua] will cross, they will cross, but if not, they will not cross?" (Sifrei)

נביאים ישעיהו פרק מ

96

רש"י

PROPHETS Isaiah 40

א נִבְיַיֵּא אָתְנַבְּיאוּ תַנְחוּמִין עַל אמר אלהכון: ב מלילו לַבַּא דִירוּשָׁלָם ואתנבוּ עַתִּידַא דְתַתְמָלֵי מַעַם גַּלְוַתָהַא אָרֵי אָשָׁתְּבִיקוּ לַה חוֹבַהַא אֲרֵי קַבְּילַת כּוֹם תַּנָחוּמִין מִן קַדָם יִיָ כָּאָלוּ לַקַת ַעַל חַד תָּרֵין בְּכַל חַשַּאתַהַא: ג קַל דְמַכָלֵי בָּמַדְבָּרָא פַּנּוּ אוֹרַח מִן קָדֶם עַמָּא דַיִיָ כִּבִישׁוּ בְּמֵישָׁרָא כִּבִישִׁין קַדַם כִּנִשְׁתַא דָאֵלַהַנָא: דּ כַּל חֵילַיַּא יִרַאמוּן

א נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם: ב דברו על־לב יְרִוּשָׁלֵבם וִקּרְאָוּ אֵלֵיהָ כִּי מֵלְאַה צְבַאַה כּי נרצה ַצַוֹּנְהָ כֵּי לֵקְחָהׁ מִיֵּד יִדֹנָה כִּפִּלַיֵם בָּכָל־חַטֹאתֵיהַ: ג קול קוֹבא בַּמִּדְבֶּר פַּגַּוּ דֶּרֶדְ יִדְוָת יַשִּׁרוּ בַּעַרַבַּת מסֹלַה לֵאלהֵינוּ: דּ כַּל־גִיאׁ יִנָּשֵׂא וְכָל־הַר וְגִבְעָה והיה העקב למישור והרכסים לבקעה: ה וְבִגְלָה כְּבְוֹד יְדְוָה וְרָאָוּ כָל־בָּשֶׂר יַחְדָּו כֵּי כִּי יְדְוָה דָּבֵּר: ו ַקוֹל אֹמֵר קרָא וִאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל־הַבְּשָׂר חַצִּיר וְכַל־חַסְדִּוֹ כָּצֵיץ הַשַּׂבֵה:

וָכָל טוּר וָרָמָא יִמַאַכוּן וִיהֵי כִפָּלָא לְמֵישָׁרָא וּבֵית גִּדּוּדִין לְבַקְעָה: הּ וִיתִגְּלֵי יִקָרָא דַיִי וְיָחֲזוּן כַּל בְּנֵי בִשְׂרָא כַּחַדָּא אֲתִי בְּמֵימְרָא דַיְיָ גְּזַר כֵּן: וּ קַל דַּאֲמֵר אִתְנַבֵּי וּמְתֵיב וַאֲמֵר מָה אִתְנַבֵּי כַּל רַשִּׁיעַיַא בָּעִשִׂבַּא וְכַל תּוּקְפָּהוֹן כִּמוֹצָא דְחַקְלָא:

(1) "Console, console my people," says your God. (2) Speak to the heart of Jerusalem and call to her, for she has become full [from] her host, for her iniquity has been appeased, for she has taken from the hand of the Lord double for all her sins. (3) A voice calls, In the desert, "clear the way of the Lord, straighten out in the wilderness, a highway for our God." (4) Every valley shall be raised, and every mountain and hill shall be lowered, and the crooked terrain shall become a plain and the close mountains level terrain. (5) And the glory of the Lord shall be revealed, and all flesh together shall see that the mouth of the Lord spoke. (6) A voice says, "Call!" and it says, "What shall I call?" All flesh is grass, and all its kindness is like the blossom of the field.

RASHI

(1) **Console** — you, My prophets, console My people. (2) For she has become full [from] her host — She will become full from the host from the exile —Targum Yonatan. (3) A **voice** — the Divine spirit calls in the desert. A voice — Clear the way of the Lord for her exiles to return to the midst of Jerusalem. (4) The crooked terrain shall become — the crooked way. And the close

(א) נַחֲמוּ. אַתֵּם נָבִיאִים נַחֲמוּ אַת עַמִּי: (ב) כִּי מַלְאָה צָבָאָה יִתְמַלֵּא צָבָא מִן הַגּוֹלָה: (ג) קוֹל רוּחַ הַקְרֵשׁ קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר: פַּנוּ דֶּרֶךְ. לְשׁוּב גָּלוּתֶיהָ לְתוֹךְ ירושַלִים: (ד) וְהָנָה הֵעָקב. הַרֵּרֶךְ הֵעָקם: וְהַרְכָּסִים. ָהָרִים הַסִּמוּכִים זֶה לְזֶה: **לִבְקְעָה** לִמִישׁוֹר: (וּ) קוֹל. מֵאֶת הַקּדוֹשׁ בַּרוֹךְ הוֹא אוֹמֵר אֵלֵי קרַא: בָּל - הַבָּשָׂר. כַּל שַׁרֵי הָרְשָׁעִים יְהִיוּ כֵּחָצִיר: וְכָל **חַסָּהוֹ** רַק כִּצִיץ הַשַּׂרֵה:

mountains — the mountains close to each other. לבקעה — a smooth and even terrain. (6) A voice — from the Holy One, blessed be He, says to me, "Call!" All flesh — all the princes of evil shall [wither away] like grass. And all its kindness — is only like the blossom of the field. Writings Psalms 6

צו

כתובים תהלים פרק ו

ו מְטוּל דְּלֵית בְּמוֹתָא דְּכְרָנְךְ בִּשְׁאוֹל מֵן יוֹבִי לָךְ: ז אֶשְׁתַּלְהֵית בְּתִנְחָתִי אֲמֵלֵל בְּצַעֲרִי כָּל לֵילְיָא עַד שִׁוּוּי בְּדְמְעָתִי דַּרְגָשִי אַטְמֵשׁ: ח חַשְׁכַת מִן רוּגְזִי עַיְינַי אִתְבְּלִיאַת בְּכָל מְעִיקִי: ט זוּרוּ מִנִּי כָּל עָבְדֵי שְׁקַר אֲרוּם שְׁמִיעַ קְדָם יְיָ קַל בָּכוּתִי: י וּ כֵּי אֵין בַּפְּנֵת זִּכְרֶךְ בִּשְׁאוֹל מֵי יְוֹדֶה־לֵּךְ: ז יָגַעְתִּי וּ בְּאַנְחָתִּי אַשְּׁחָה בְּכָלֹּ לִיְלָה מִשְּתִי בְּרִמְעָתִּי עַרְשִּׁי אַמְסֵה: ח עֲשְׁשָׁה מִכַּעַס עִינִי עְתְלָּה בְּכָל־צְוֹרְרֵי: ט סוּרוּ מִמֶּנִי כָּל־כִּעְלֵי אָוֹן כִּי־שְׁמַע יְדֹוָה קוֹל בִּכְיִי: י שְׁמַע יֻדֹּוָה תְּחִנְּתְי יְדְוָה תְּפִּלְתִי יִקְּח: יא יִבְשׁוּ וְיִבְּהָלָוּ מָאֹד כָּל־אִיְבָיִ יָשָׁבוּ יֵבְשׁוּ רְגַע:

וּשְׂמִיעַ קֶּדֶם יְיָ בֶּעוּתִי יְיָ צְלוֹתִי יְקַבֵּל: יא יִבְהָתוּן וְיִתְבַּהֲלוּן לַחֲדָא כָּלְּהוֹן בַּעֵלֵי דְּבָבִי יְתוּבוּן יִבְהַתוֹן כִּשְׁעַא:

(6) For in death there is no remembrance of You; in the grave, who will give You thanks? (7) I am weary with my groaning, every night I drench my bed, I melt away my couch with my tears. (8) My eyes are dimmed by vexation, worn out because of all my adversaries. (9) Depart from me, all you evildoers, for the Lord has heard the voice of my weeping. (10) The Lord has heard my supplication, the Lord receives my prayer. (11) All my enemies shall be ashamed and stricken with terror, they shall turn back, they shall be ashamed suddenly.

RASHI

רש"י

(7) I drench — Denotes bathing and melting, I melt my bed with tears. I melt away — I will moisten and wet, as [with] water. (8) Are dimmed — My vision becomes dim. Worn out — Grew old. Because of all my adversaries — Because of the troubles they

(ז) אַשְּׁחָה. לְשׁוֹן סְחִי וּמֵאוּס מְמְאֵס אֲנִי מִשְּׁתִי בּדְמְעוֹת. אַמְּסָה. אֲלַחְלַח וְאַרְטִיב בְּמוֹ מִיְם: (ח) עָשְׁשָׁה. מְאוֹרָהּ בָּהָה. עָתְקָה. נִתְיַשְׁנָה. בְּכָל צוֹרְרָי. בִּשְׁבִיל צְרוֹת שֶׁמְצֵרִין לִי: (יא) יַבּשׁוּ רָגַע. בִּמְעַט זְמַן:

inflict on me. (11) They shall be ashamed suddenly — In a short amount of time.

Mishnah Terumot, chapter 2

משנה תרומות ב

(1) Terumah is not taken from pure [produce] אוֹרְמִין מִּשְהוֹר עֵל הַשְּׁמֵא. וְאָם תְּרְמוֹ, for the impure [as a precaution, fearing that the impure will defile the pure if they touch one

another, a person will not take *terumah* from nearby produce, which is obligatory (see Mishnah Chalah 1:9)]; if however, *terumah* was taken, it is valid *terumah*. In truth they said: Regarding a

רבנו עובדיה מברטנורא

אין תורמין מטהור על הטמא. גזירה שמא יתרום שלא מן המוקף, משום דמסתפי שמא יגע הטמא בטהור אין תורמין מטהור על הטמא. גזירה שמא יתרום שלא ממרו באמת אמרו. כל היכא דתנינן באמת אמרו כאילו היא הלכה למשה בעינן שהתורם יתרום מן המוקף: באמת אמרו.

round pressed fig cake, part of which became impure, terumah may be taken from its pure part for its impure part. And similarly for a bunch of vegetables [which are not as tightly compressed as a fig cake], and similarly for a stack of grain [which is not even tied together]. If there were two round cakes, two bunches, or two stacks, one pure and the other impure, terumah may not be taken from one for the other. Rabbi Eliezer says, They may take terumah from the pure for the impure. (2) Terumah is not taken from the impure for the pure [since impure terumah must be burned, the priest loses his duel; but if a person took terumah unintentionally, his

VA'ETCHANAN FOR SUNDAY

שַׁנְּטִמָא מִקּצַתוֹ, תּוֹרֶם מִן הַשָּהוֹר שֵׁיֵשׁ בּוֹ עַל הַשָּמֵא שֵׁיֵשׁ בּוֹ. וְכֵן אֲגָדָה שֶׁל יָרָק, וְכֵן עַרְמָה. הִיוּ שְׁנֵי עָגוּלִים, שָׁתֵּי אֲגִדּוֹת, שָׁתֵּי עָרֵמוֹת, אַחַת טִמֵאָה וְאַחַת טָהוֹרָה, לֹא יִתְרוֹם מְזֵּה עַל זֵה. רַבִּי אֵלִיעָזֵר אוֹמֶר, תּוֹרָמִין מָן הַשָּהוֹר עַל הַשָּמֵא: ב אֵין תּוֹרְמִין מן הטמא על הטהור. ואם תרם, שוגג, תרומתו תַרוּמָה. וּמֵזִיד, לֹא עֲשֶׂה כָלוּם. וְכֵן בֵּן לֵוִי שֶׁהַיָה לוֹ מַעֲשֵׂר טֵבֵל, הַיָה מַפַּרִישׁ עֲלֵיו וְהוֹלֶךְ, שׁוֹגֵג, מַה שַׁעַשַׂה, עַשׂוּי. מַזִיד, לֹא עַשַׂה כַלוּם. רַבִּי יְהוּדַה אוֹמֵר, אָם הַיָה יוֹדֵעַ בּוֹ בַּתְּחַלָּה, אַף עַל פִּי שֵׁהוּא שוֹגג, לא עשה כלום: ג הַמַּטְבִיל כֵּלִים בִּשַּׁבַּת, שוֹגג, יְשַׁתַּמֵשׁ בַּהָם. מוִיד, לֹא יְשַׁתַמֵשׁ בַּהַם. הַמַעשר וָהַמְבַשׁל בַּשַּׁבַּת, שוֹגג, יֹאכַל. מֵזִיד, לֹא יֹאכַל. הַנּוֹטֵעַ בַּשַּׁבַּת, שוֹגֵג, יִקַיֶּם. מֵזִיד, יַעַקוֹר.

terumah is valid terumah [provided that at the outset it was pure]; intentionally — he has done nothing. And similarly, regarding the Levite who had [impure] tithes [ma'aser rishon] from which terumat ha-ma'aser had not been taken, and he kept taking [terumat ha-ma'aser] from it [for other produce as well]: If unintentionally, what he did is valid; intentionally, he has done nothing. Rabbi Yehudah says, If he had known about it [that it was impure] from the beginning, even if he did this unintentionally, he has done nothing. (3) If a person immerses vessels on the Sabbath: [If he did this] unintentionally, he may use them [after Sabbath]; intentionally, he may not use them [because it may be confused with the prohibition of repairing on the Sabbath]. If a person takes tithes [on the Sabbath] or if he cooks on the Sabbath: [If he did this] unintentionally, he may eat it [after Sabbath]; intentionally, he may not eat it [others however, are permitted to eat it after Sabbath]. If a person plants on the Sabbath: [If he did this] unintentionally, he may keep

רבנו עובדיה מברטנורא

מסיני, אבל לאו דוקא הלכה למשה מסיני, אבל לאו דוקא הלכה למשה מסיני שהרי בפרק קמא דשבת שנינו באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקות קורין ומדרבנן היא: העגול של דבלה. אף על פי שהדבלות מדובקות זו בזו בתוך העגול אינן חשובות חבור לענין טומאה ואם נגעה טומאה באחת מן הדבלות לא נטמאת האחרת: **ובן אגודה של** ירק וכן ערימה. צריכי, דאי אשמעינן עיגול, הוה אמינא עגול שכולו גוף אחד, תורם. אגודה שאינה גוף אחד, אינו תורם. ואי אשמועינן אגודה, הוה אמינא אגודה שהכל תפוסה אחת, תורם. ערימה שאינה תפוסה אחת, אינו תורם, צריכי: רבי אליעזר אומר תורמים. לכתחילה: מן הטהור על הטמא. דלא גזר רבי אליעזר שמא יבא לתרום שלא מן המוקף. ואין הלכה כר׳ אליעזר: ב אין תורמין מן הטמא על הטהור. משום פסידא דכהן: ואם תרם שוגג תרומתו תרומה. ודוקא שהיתה לה שעת הכושר והגיעה לעונת מעשרות קודם שנטמאת דמדאורייתא תרומה מעליותא היא, אבל אם נטמאת קודם שהגיעה לעונת מעשרות לא הויא תרומה מדאורייתא ואם תרם אפילו שוגג אין תרומתו תרומה: מעשר טבל. מעשרת ראשון שלא ניטלה ממנו תרומת מעשר: היה מפריש עליו והולך. היה מפריש מזה על שאר מעשרותיו: אם היה יודע בו בתחילה. שהוא טבל או שהוא טמא: אף על פי. שבשעה שתרם היה שוגג ששכח שהוא טבל או שהוא טמא, הוי שוגג קרוב למזיד. ולא עשה ולא כלום, ואין הלכה כרבי יהודה: ג המטביל כלים בשבת. שאסור להטביל כלים טמאים להעלותם מידי טומאתן בשבת מפני שנראה כמתקן כלי: המעשר. שאסור להפריש תרומות ומעשרות בשבת מפני שהוא מתקן: והמבשל בשבת בשוגג יאכל. אותו תבשיל it; intentionally, he must uproot it. [If he planted it] in the Sabbatical year, either unintentionally or intentionally, he must uproot it. (4) Terumah may not be taken from one species for something not of its species; and if he took terumah, his terumah is not valid. All species of wheat are as if they were one [species]. All types of figs and dried figs, and fig cakes are as one, and a person may take terumah from one for another. Wherever there is a priest, he gives of the better [species], wherever there is no priest he sets aside to give of the longer lasting [species]. Rabbi Yehudah says, He must always take terumah from the finest. (5) A whole small onion is taken as terumah, and not half of a large onion. Rabbi Yehudah says, Not so, rather [he takes] half of a large onion [if it is of finer quality]. Rabbi Yehudah would also say, Terumah is

VA'ETCHANAN FOR SUNDAY

וּבַשָּׁבִיעִית, בֵּין שׁוֹגֵג, בֵּין מֵזִיד, יַעַקוֹר: ד אֵין תוֹרְמִין מִמִּין עַל שָׁאֵינוֹ מִינוֹ. וְאָם תַרֶם, אֵין תָרוּמַתוֹ תַּרוּמַה. כַּל מִין חָטִים, אֲחַד. כַּל מִין תְאֵנִים וּגְרוֹגָרוֹת וּדְבֵלָה, אֲחַד. וְתוֹרֵם מְזֵּה עַל זֵה. כַּל מַקוֹם שֵׁיֵשׁ כֹהָן, תוֹרֶם מַן הַיָּפֶּה. וְכַל מַקוֹם שֵׁאֵין כהו, תורם מו המתקים. רבי יהודה אומר, לעולם הוא תוֹרֶם מְן הַיָּפָה: ה תוֹרְמִין בַּצֵּל קַטַן שַׁלֶם, וְלֹא חַצִי בָצָל גָּדוֹל. רַבִּי יִהוּדָה אוֹמֵר, לֹא כִי, אֶלָּא חַצִי בַצַל גַּדוֹל. וְכֵן הַיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, תּוֹרְמִין בְּצַלִים מִבְּנֵי הַמְּדִינָה עֵל הַכּוּפְרִים, אֲבַל לֹא מְן הַכּוּפָרִים עַל בָּגֵי הַמִּדִינָה, מִפְּגֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל פּוֹלִיטִיקִין: וֹ וְתוֹרְמִין זֵיתֵי שֵׁמֵן עַל זֵיתֵי כֶבֶשׁ, וְלֹא זיתי כבש על זיתי שמן. ויין שאינו מבשל על הַמְבִשָּׁל, וְלֹא מָן הַמְבִשָּׁל עַל שָׁאֵינוֹ מִבְשָּׁל. זֶה הַכְּלַל, כַּל שֵׁהוּא כִלְאַיִם בַּחֲבֵרוֹ, לֹא יִתְרוֹם מְזֵה עֵל זָה, אַפְּלוּ מִן הַיַּפָה עַל הַרַע. וְכַל שָׁאֵינוֹ כִלְאַיִם בַּחַבֵּרוֹ, תּוֹרֵם מִן הַיָּפָה עַל הַרַע, אֲבַל לֹא מִן הַרַע עַל הַיַּפָה. וָאָם תַּרָם מִן הַרַע עַל הַיַּפָה, תִּרוּמַתוֹ

preferably taken from onions [grown] in the towns, rather than from those of the villages, but not from the villages in preference to those of the towns, because it [the former] is the food of city dwellers [and therefore is better]. (6) *Terumah* is taken from oil olives for pickling olives, but not from pickling olives for oil olives. [*Terumah* is taken from] uncooked wine for cooked, but not from cooked [wine] for uncooked. This is the general rule: Whatever is of a different species than the other — *terumah* may not be taken from one for the other, not even from the superior for the inferior; and whatever is not of a different species than the other, a person may take *terumah* from the superior for the inferior, but not from the inferior for the superior. And if he took *terumah*

רבנו עובדיה מברטנורא

למוצאי שבת אבל לא בשבת עצמו: ובמזיד, לא יאכל. הוא, אבל אחרים אוכלים למוצאי שבת, דכתיב (שמח לא ושמרתם את השבת כי קדש היא, היא קודש ואין מעשיה קודש: ובשביעית בין שוגג בין מזיד יעקור. שנחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבת: 7 כל מין חטים אחד. ואף על גב דאיכא שחמתית ולבנה: וכל מין תאנים אחד. ואף על גב דאיכא שחמתית ולבנה: וכל מין תאנים קרויין תאנים, וכשיבשו קרויין גרוגרות, וכשנדרסין בעגול קרויין עגול דבלה: תורם מן היפה. מן התאנים על הגרוגרות דתאנים יפין מן הגרוגרות: תורם מן המתקיים. מן הגרוגרות על התאנים, דגרוגרות מתקיימי טפי: לעולם הוא תורם מן היפה. דכתיב (במדבר יה) בהרימכם את חלבו, לעולם בעינן חלבו, ואי פסיד יפסד. ואין הלכה כרבי יהודה: 7 תורמים בצל קטן שלם. לפי שהוא מתקיים: ולא חצי בצל גדול. אף על פי שהוא יפה ממנו: רבי יהודה אומר לא כי. ר' יהודה לטעמיה דאמר לעולם הוא תורם מן היפה: מבני המדינה מן הכופרים הבצלים של בני הכפרים, אבל של בני הכפרים מתקיימים יותר מאותן של בני מפני שהוא מאכל פוליטיקין. בצלים של בני המדינה הוא מאכל לאנשים חשובים והם יפים יותר מאותן של בני הכפרים. פוליטיקין, בני פלטרין של מלכים: 1 תורמין זיתי שמן. העומדים להוציא שמנן: על זיתי כבש. זיתים שאין עושים שמן וכובשין אותן ביין או בחומץ לקיים אותן לאכילה. וזיתי שמן יפין מזיתי כבש, הלכך מפרישים מזיתי שמן וכובשין אותן ביין או בחומץ לקיים אותן לאכילה. וזיתי שמן יפין מזיתי כבש ההוה ליה מן היפה על הרע: ויין שאינו מבושל. יפה לשתיה מן המבושל: כל שהוא כלאים בחבריו

from the inferior for the superior, his terumah is valid, except [if one took] from the zunin [a weed growing among wheat,] for other wheat, for they [the former] are not food; and the ּתָרוּמֶה, חוּץ מִן הַזּוּנִין עַל הַחִּטִּים, שֵׁאֵינַן אֹכֵל. הַקִּשׁוּת וְהַמִּלֶּפְפּוֹן, מִין אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שְׁנֵי

cucumber and the squash are one species. Rabbi Yehudah says, [They are] two species.

רבנו עובדיה מברטנורא

לא יתרום מזה לזה. דאמר קרא (שם) כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן, אמרה תורה תן חלב לזה וחלב לזה: חוץ מן הזונין. בערבי זוא"ן ובלע"ז ויצ"א ואינו אוכל אדם ומקיימים אותם ליונים: הקישות. בערבי פאקו"ס: והמלפפון. בערבי כייא"ר: מין אחד. ותורמין מזה על זה: שני מינים. ואין תורמין מזה על זה. ואין הלכה כרבי יהודה:

Gemara Berakhot 51a

גמרא ברכות נא.

[A Tanna] taught [referring to the cup of wine over which Grace is recited]: "Rinsing" refers to the inside [of the cup], "washing" to the outside. Rabbi Yochanan said: Whoever says the blessing over a full cup is given an inheritance without bounds, as it says, "And full with the blessing of the Lord; possess you the sea and the south." (Deuteronomy 33:23) Rabbi Yose the son of Rabbi Chanina says, He is privileged to inherit two worlds, this world and the next. [The requirement of] "crowning:" Ray Yehudah crowned it with disciples [i.e., he had them sit around him]; Rav Chisda surrounded it with cups. Rav Chanan said; And undiluted [i.e., he must pour the wine into the cup undiluted]. Rav Sheshet said: [A person leaves the wine undiluted] up till the

תָּנָא הַדְחָה מִבּפִּנִים וּשְׁטִיפָה מִבַּחוּץ. אָמַר רַבִּי יוֹחַנַן: כֵּל הַמְבַרֶךְ עַל כּוֹס מֵלֶא נוֹתְנִין לוֹ נַחַלֶה בִּלִי מַצַרִים שֵׁנַּאֲמַר (דברים לג): וּמַלֵא בַּרְכַּת ה' יַם וְדַרוֹם יָרַשַּׁה. רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא אוֹמֵר: זוֹכֵה וְנוֹחֵל שָׁנֵי עוֹלַמִים, הַעוֹלָם הַזָּה וְהַעוֹלֵם הַבַּא. עִטוּר רַב יָהוּדָה מָעַטָּרָהוּ בָּתַלְמִידִים. רַב חָסְדָּא מְעַטֵּר לֵה בַּנַטִלֵי. אָמַר רַב חָנָן וּבְחַי. אָמַר רַב שֵׁשֶׁת וּבְבָרְכַּת הָאָרֶץ. עִטוּף רַב פַּפָּא מִעַטַף וִיָּתֵיב. רַב אָסִי פָּרֵיס סוּדָר עַל רֵישֵׁה. נוֹטִלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדַיו. אַמַר רַבִּי חִינַנַא: בַּר פַּפָּא מַאי קָרָא (תהילים קלד): שִׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֵשׁ וּבַרָכוּ אָת ה'. וְנוֹתְנוֹ לַיַּמִין, אָמֵר רַבִּי חִיַּיא בַּר אַבַּא אַמַר רָבִּי יוֹחַנַן: רָאשׁוֹנִים שָׁאֵלוּ שָׂמֹאל מַה הוא שֶׁתִּפַיֵּעַ לְיָמִין. אָמַר רַבִּי אָשֵׁי: הוֹאִיל וְרָאשׁוֹנִים אָבַעיַא לְהוּ וְלָא אִיפִשַׁט לְהוּ אֲנַן נַעֲבֵד לְחָמִרָא. וּמַגבִּיהוֹ מִן הַקַּרִקַע טֶפַח. אָמַר רַבִּי אַחָא בִּרַבִּי חַנִינָא: מַאי קָרָא (שם קטז) כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבִשֵּם

"Blessing of the land" [according to The Rif]. [The requirement of] "wrapping:" Rav Papa used to wrap himself in his robe and sit down [to say the Grace over a cup of wine]; Rav Assi spread a kerchief over his head. [The requirement,] "It is taken in both hands:" Rabbi Chinina bar Papa said: What is the Scriptural basis for this? — "Lift up your hands in holiness and bless the Lord." (Psalms 134:2) [The requirement,] "and places it in the right hand:" Rabbi Chiya bar Abba said in the name of Rabbi Yochanan: The earlier [students] asked: Should the left hand support the right? Rav Ashi said: Since the earlier [students] inquired and the question was not decided, we will [therefore] follow the more stringent view [not to support it with the left hand]. [The requirement,] "He raises it a handbreadth from the ground:" Rabbi Acha the son of Rabbi Chanina said: What Scriptural text have we for this? "I will lift up the cup of salvation and call upon the name of the Lord." (Psalms 116:13) [The reason for the

requirement,] "He faces his eyes on it:" So that his attention should not wander from it. [The reason for the requirement,] "He sends it [around to] his household:" So that his wife may be blessed. Ulla was once at the house of Rav Nachman. They had a meal and he said Grace, and he handed the cup of benediction to Rav Nachman. Rav Nachman said to him: "Please send the cup of benediction to Yalta [Rav Nachman's wife]." He said to him: Thus said Rabbi Yochanan: The fruit of a woman's stomach is blessed only from the fruit of a man's stomach, because it says, "He will also bless the fruit of your stomach." (Deuteronomy 7:13) It does not say, "the fruit of her stomach," but "the fruit of your stomach." Meanwhile Yalta heard [Ulla's refusal to send her the cup], and

VA'ETCHANAN FOR SUNDAY

ה' אָקרָא. וְנוֹתֵן צֵינַיו בּוֹ כִּי הֵיכִי דְלָא נִיסַח דַּעְתֵּה מְנֵה וּמִשַׁגִּרוֹ לָאַנִשֵׁי בֵיתוֹ בִּמַתְּנָה כִּי הֵיכִי דְתִתְבָּרֵךְ דְּבֶיתָהוּ. עוּלָּא אִיקְלַע לְבֵי רַב נַחְמַן כַּרַךְ רִיפְתַּא בַּרִיךְ בִּרְכַּת מִזוֹנָא יָהַב לֵה כַּסָּא דְּבִרְכִתָא לְרֵב נַחִמָּן. אַמַר לֵה רֵב נַחָמֶן לִישִׁדֵּר מָר כַּסָּא דְבִרְכִתָא לְיַלְתַּא. אַמַר לֵה הַכִי אַמַר רַבִּי יוֹחַנַן: אֵין פּּרִי בָטָנַה שֵׁל אָשַׁה מִתַבַּרֶךְ אֵלֵא מִפַּרִי בִטְנוֹ שֵׁל אִישׁ, שָׁנָּאֲמַר: (דברים ז) וּבַרַךְ פָּרִי בִטְנָךְ. פָּרִי בִטְנָה לֹא נָאָמַר אָלָא פָּרִי בִטְנִךְּ. אַדְּהַכִי שִׁמַעַת יַלְתַּא קַמַת בַּזִיהַרָא וַעַלְתַא לָבֵי חַמָּרָא וַתַבָּרָא אַרְבַּע מָאַה דַּנֵּי דַחַמָּרָא. אָמַר לֵה רַב נַחִמָן נִשְׁדַּר לָה מָר כַּסָא אַחַרינַא שַׁלַח לָהּ כָּל הַאי נַבְנָא דְבַרְכְתָא הִיא שַׁלְחַה לֶה מִמַּהַדוּרֵי מִילֵי וּמִסְמַרְטוּטֵי כַּלְמֵי. אַמַר רַבִּי אַסֵּי אַין מִסִיחִין עַל כּוֹס שֵׁל בָּרַכָה. בְּמַתְנִיתַא תַּנָא קאוֹבֵל וּמְהַלֵּךְ מְבָרֵךְ מְעוֹמֵד וּכְשֶׁהוּא אוֹבֵל מְעוֹמֵד מבַרֶך מִיוֹשֵׁב וּכִשָּׁהוּא מֵסֵב וָאוֹכֵל יוֹשֵׁב וּמִבַרְד וָהָלְכָתָא בָּכִלְהוּ יוֹשֶׁב וּמְבַרֵךְ.

she got up in anger and went to the wine store and broke four hundred jars of wine. Rav Nachman said to him, "Let the Master send her another cup." He sent to her a message, "The whole barrel is like the cup of the wine, over which the benediction was recited [go and drink from there]." She replied, "Gossip comes from pedlars and vermin from rags" [i.e., what can be expected from someone like Ulla?] Rabbi Assi said, One should not speak over the cup of benediction [from when he lifted it, until after he recited the benediction]. It was taught in a Beraita, One who eats while walking, says the Grace standing; if he eats while standing, he says the Grace sitting; if he eats while reclining, he sits to say the Grace. [However] the law is that in all cases he says Grace sitting.

זוהר חַדַשׁ דַּף רס׳

וָאֶתְהַנַּן אֶל יִיָ בָּעֵת הַהָּוֹא לֵאמר. אָדנָי יֱהוֹה אַתָּה הַחְלּוֹת לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּדְּ וְגוֹמֵר. רַבִּי יוֹמֵי פָּתַח (ישעיה לה) וַיַּפֶב הִזְקַיָהוּ פָּנֵיו אֱל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵל אֱל יִיַ. תַא הַוֹי בַּמָה הוּא הֵילָא תַקִיפָא דְאוֹרָיִתָא וְכַמָּה הוא עַלַאָה עַל כֹּלָא דְכָל מָאן דָאִשְׁתַדָּל בָּאוֹרַיִתָא לְבַר נַשׁ לְמֵיהַדְּ בָּאוֹרַח קְשׁוֹט אוֹלִיף לֶה לָא דַּחִיל מַעְלָאֵי וִתַתָּאֵי וַלָּא דָּחִיל מֵעָרְעוּרִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא בִּגִין דָאִיהוּ אָחִיד בִּאִילָנָא דְּחַיֵּי וָאָכִיל מְנֵה בְּכֶל יוֹמָא. דְּהָא אוֹרַיִתָא אוֹלִיף לֵה לְבַר נָשׁ לְמִיהַךְּ בָּאוֹרַח קְשׁוֹם אוֹלִיף לֵה עֵיטָא הֵיךְ יְתוּב קַמֵּי מָארָה (לְבַמֶּלָה הַהִיא גַּוַרָה) וַאָּפָלוֹ יִתְגַּוַר עֲלֶה מוֹתָא כֹּלָא יִתְבְּטֵל וַיְסְתָּלֶק מְנָה וְלָא שַׁרְיָא עַלוֹי (שִיפֵא דְּבַר נַשׁ בְּהָאי ֶעֶלְמָא). וְעַל דָא בָּעֵי לְאִשְׁתַדְּלָא בְּאוֹרְיְתָא יְמָטָא וְלֵילֵי וְלָא יִתְעֲדִי מִנֵּה הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יהושע א) וְהָנִיתָ בוֹ יוֹמֶם וָלָיִלֶה. וָאִי אַעָדֵי מִנֵּה אוֹרָיִתָא אוֹ אָתְפָּרַשׁ מִינָה כָּאִלוּ אָתְפָּרַשׁ מִן חַזֵּי. תָא חֲזֵי עֵיטָא דְּבַר נָשׁ בַּד אִיהוּ סָלִיק בְּלֵילָיָא עַל עַרְסֵה בָּעֵי לְקַבְּלָא עָלֵה על מַלְכוּתָא דְּלְעַלָּא בְּלְבָּא שִׁלִים וּלְאַקְדְּמָא לְמִימְסַר גַּבֵּה פָּקְדּוֹנָא דְנַפָּשֵׁה וְהָא אוּקְמוּהָ. בִּגִין דְּכָל עָלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְמוֹתָא שַׁרָיָא בָּעֶלְמָא וָכָל רוּחִין דִּבְנִי נָשָא נַפָּקִין וְסַלְּקִין וַאָתְטַמְרָן נַבָּה וּבְנִין דְאנוּן בְּפִקְדוֹנָא כָּלְהוּ תַיִיבִין לְאַתַרַיִיהוּ. תָא חֲזֵי כַּד אָתָעַר רוּחַ צָפוֹן בִּפַלְגוּת לֵילִיָא וְכָרוֹזָא נָפִיק וְקְדִשָּׁא בִּרִידְ הוּא אָתֵי לְגִנְתָּא

דְּעֶדֶן לְאִשְּׁתַעְשְׁעָא בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא בְּדִין מָתְכּוְנֵי (נ״א מִתְעֵרִי) כָּל בְּנֵי מַמְרוֹנִיתָא וְכָל בְּנֵי חֵיכְלָא לְשִבְּחָא לֵה לְמַלְכָּא בְּדִישְׁא וּכְדִין בְּל אִנּוֹן בְּקּדוֹנִה דְּכְלְּהוֹ אָתִיב לְנַבְּיְהוּ אִנּוֹן דְּכְנֵי חַיִּכְלָא עַלְאָה וְוָרָא וּמְשְׁתַּתְבֹּי עָלְמָא מִתְעָרִין בְּהַהִיא שֵּעֵתָא. וְהָא בְּאוֹרְיְתָא וּמִשְׁתַּתְּכֵּי בְּכְנֶסְת יִשְׂרָאֵל עַד דְּנָהִיר יְמָמָא. כַּרְיּא בְּאוֹרְיְתָא וּמִשְׁתַּהְכֵּי בְּכְנֶסְת יִשְׂרָאל עַד דְּנָהִיר יְמָמָא. כַּרְיּא בְּאוֹרְיְתָא בְּאוֹרְיְתָא וְמִינִיה לְּאִשְׁתַּבְּל עַד דְּנָהִיר יְמָמָא. כַּרְיּיִיתְא וְכָּל בְּנִי הַיִּכְלָא בְּלְּא בְּמִלְּבְּא נִבְּקְהוּ בְּרָא בִּיְלְיָא אִשְּתַּדְּל בְּמַמְרוֹנִיתָא לְנַקּאָה בְּרָא בְמִילְיְא אִשְׁתַדְּל בְּמַמְרוֹנִיתָא בְּמִלְנִית עְם מִלְּכָּא בְּמִירוֹנִיתָא לְזַנְגָּא לָה עִם מַלְּכָּא נִייְנִיה לְּמִיזוְ זוְיִינִיה לְאִשְׁתַּדְּלָא עִם מַלְּכָּא בָּמִירוֹנִיתָא לְזַנְּא עָם מַלְּכָּא בְּמִילוֹן זִיְינִיה לְאָה עָם מַלְכָּא בְּמִיתְוֹנִיתְא לְנָוְלְא בְּה וּבְרָא בְּמָיְרוֹנִיתָא הְתִּשְׁתְּיְא בְּמִבְּיִי מְשָׁבָּר בְּמָבְרוֹנִיתָא לְנִוּד וְהָא אִנְּקִית בְּבָּבְי בְּלְבָּא בִּבְיוֹ מְשָׁבֵּב ח בְּתוּשְׁבִּל בְּבָיוֹת וְמְשָׁבָּן בְּנִיתְיִי בְּבְיִיה בְּלְבָּא בְּבִי הְבָּבְיּא בְּחָתְיִיה וְבְּיִי בְּלְבָּיִם בְּבָּבְיּא בְּתִישְׁא בְּבָּי בְּעִבְּיִי בְּא בְּמִיבְית מְשְׁבַּב חְבְּבִיה וּנְמְשְׁבִּי בְּלוֹתְא בְּבְיִי בְּלוֹתְא בְּבְיִי בְּלוֹתְא בְּבָּית בְּיִבְיה וּנְבְיִי בְּלוֹתְא בְּבָּיוֹ בְּיִבְיה בְּבְיוֹי בְּיִבְיה בְּיִים בְּיִבְיּים בְּיִבְיּים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִים בְּבִיים בְּיִבְיּים בְּיִים בְּבִיים בְּבִיים בְּיִים בְּבִיים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְיּים בְּיִים בְיִבְיּבְיּת בְּיִים בְּבְיים בְּבְּיוּבְיוּים בְּבִיבְים בְּיִבְיוּת בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּבִיים בְּבְיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְיּים בְּיִים בְּבְייִים בְּיִבְיה בְּבְיוּים בְּיִים בְּיִים בְּיִבְיים בְּיִבְייִים בְּבְייִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּבְיִּים בְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּבִיים בְּיִבְיוּים בְּיִבְיוּים בְּיִים בְּיִים בְּב

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching: Sefer Chasidim, Chapter 155

מוסר ספר חסידים סימן קנה

[Regarding] the good inclination and the evil inclination. It is beneficial for the righteous person to see how the wicked person acts cunningly to attain the desire of his soul, for a single moment. And at times, he endangers his life, for the sake of his souls momentary desire. Examples of these are: Robbers, thieves, and adulterers. But I, who am acting on behalf of the Holy One, blessed be He, Who grants those who love Him the desire of their souls in the future [world], for all eternity — pleasures that are much better than all of the pleasures of illicit liaisons, and enjoyments — how much more so must I be cunning. For if a person's inclination — the good inclination, were to overpower him to do good, as much as the evil inclination overpowers him for the desires of his flesh and his vanity, then he would use the most profound cunning to perform the will of Heaven. And every human urge — whatever he desires, which a person is able to do and which is easily accessible to him without subsequent disgrace, he does not have to be so יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר הָרָע טוֹב לַצַּדְּיק שֵׁרוֹאֵה שָׁהַרָשַׁע מַעַרִים עַרְמַה לְמַצֹא תַאָוַת נַפְּשׁוֹ לְשַׁעָה אֶחָת וְהוּא פָּעָמִים מֵשִׂים נַפִּשׁוֹ בִּסַכַּנָה בַּעֲבוּר תַּאֲוַת נַפְשׁוֹ בְּפַעַם אֶחָת, כְּגוֹן הַלְּסִטִים וְהַגַּנַבִים וְהַנוֹאֵפִים עַל סַפֶּק. וַאַנִי בַּעבור הַקַּדוֹשׁ בַּרוּךְ הוּא שַנוֹתון לְאוֹהַבַיו תַאַוַת נַפְשַׁם לֶעָתִיד לָבֹא לִעוֹלְמֵי עוֹלָמִים הַנַאוֹת טוֹבוֹת מאד מַכַּל הַנָאות נאופים וְתַעַנוּגִים עַל אַחַת בַּמַה וְבַמָּה שֵׁיֵשׁ לִי לְהַעֵרִים וְאָלּוּ הַיָּה יֵצֵר הַאַדָם יָצֵר טוֹב מִתְגַּבֵּר עַלִיו לַעֲשׁוֹת טוֹבַה בַּמוֹ שַׁמַתגַבֵּר עַלִיו יָצֵר הַרַע לְתַאַוַת בַּשַּׁרוֹ לְכָבוֹדוֹ אַז הַיָה מַעַרִים בְּכַל עֹמֵק לַעֲשׁוֹת חָפָצֵי שַׁמַיִם. וְכַל יָצֵר הַאַדַם שֵיכֹלֶת בְּיַדוֹ הִיא לַעשוֹת כַּל מַה שֵׁלְבּוֹ חַפַּץ לַעשוֹת וּמֵצוּי לַעשוֹת לוֹ בָּלֹא בֹּשֶׁת אֵין צַרִיךְ לְהַעַרִים כַּל בַּר עַל הַדַּבַר. אָבַל כִּשָּאֵין הַיִּכֹלֵת בְּיַדוֹ לַגֲשׂוֹת מַה שֶׁלְבּוֹ חָפֵץ מִפְּנֵי פָּלוֹנִי וּמִפְּנֵי פָּלוֹנִי בִּדבַר פִּלוֹנִי אָז צָרִיךְ לְהַעֵרִים. כֵּיצִד יַעֲשֶׂה תַאַות נָפַשׁוֹ שָׁלֹא יַזִּיק לוֹ דַבַר פַּלוֹנִי הוֹאִיל וְכַל אֵלֵה דְבַרִים עִמְקֵי הַחָבִמָה. וּגְדוֹלֵי חִקְרִי לֶב הַמִּצוּיִין אָצֵל הַמִּתְאַוִּים וְאָצֵל קַנַּאִים וְאֵצֵל רוֹדְפִּים כַּבוֹד. לִפִּיכָךְ הַיָּרֵא אֶת דְּבַר ה׳

cunning about the matter. But if for various reasons, he is not able to do what he desires, then he must think craftily how to carry out what his soul desires, in such a way that interferences will not get in his way or harm him. Since all of these are matters of profound wisdom, and there is a great cunning of the heart, found among the desirous, the zealous and those who pursue honor. Therefore, one who fears God's word, should study the diligent efforts of those who seek and

search for the desires of their souls, even for desires that they may not succeed in attaining, or may attain only for a moment, and he should say to himself, how much more so, does this hold true for me. Thus God says, "And I will be sanctified among the Children of Israel"

רוֹאֶה הֵיאַרְּ מְחַפְּשִׁים וְתָרִים אַחַר תַּאָוַת נַפְּשָׁם וּלְתַאֲוֹת רֶגֵע סְפֵּק מַשְׁלִיכִים נַפְשָׁם מֵרְחוֹק וְכָל שָׁכֵּן אֲנִי. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (ויקרא כג) וְנִקְדִּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֻׁנֶּהֶרְגִים עַל קְדָשַׁת ה׳ שָׁנֶּאֶמֵר (תהילים מ״ד) כִּי עָלֶיךְ הֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם:

(Leviticus 22:32) who are slain for the sanctification of the Divine Name, as it is said, "But for Your sake we are killed all the day" (Psalms 44:23).

Practical Law: Rambam, Laws of Prayer, Chapter 13

הלכה הרמב"ם הלכות תפלה פרק יג

(1) The place in the Torah reading where they leave off on Sabbath morning, is where they begin the reading at Minchah, on Monday and Thursday, and on the next Sabbath. How so? On the first Sabbath they read at Shacharit the portion of Beraishit. At Minchah they read from "These are the generations of Noach," ten verses or more. So, too, on Monday and on Thursday. On the following Sabbath, at Shacharit they begin at "These are the generations of Noach" and read to the end of the portion. They read in this manner throughout the year. And on each Sabbath they read the haftarah from the Prophets, about a subject similar to what was read in the Torah. (2) On Roshei Chodashim [New Moons], the first person reads three verses from the portion of "Command the children of Israel." (Numbers 28) The second one rereads the third verse read by the first one, and the following two verses, so that three verses will remain in the section. The third one reads the three verses left [over] by the second one, together with "And on the Sabbath day." (ibid.,

א מַקוֹם שָׁמַפָּסִיקִין בִּשַׁבַּת בִּשַׁחֲרִית שַׁם קוֹרִין בְּמִנָחָה וּבְשֵנִי וּבַחֲמִישִי וּלְשַבָּת הַבַּאָה. כֵּיצַד שַבַּת רָאשׁוֹנַה קוֹרִין בַּשַּׁחַרִית בַּסָדֵר בַּרָאשִׁית בָּמִנְחָה קוֹרִין אֱלֶה תּוֹלְדוֹת נַחַ עֲשָׂרָה פְּסוּקִים אוֹ יוֹתֵר. וְכֵן בְּשֵׁנִי וּבַחֲמִישִׁי וְכֵן לַשַּׁבָּת הַבַּאַה בְּשַׁחַרִית מַתְחִילִין מֵאֵלֶה תוֹלְדוֹת נחַ וְקוֹרֵא עַד סוֹף הַסֵּבֵר. וְעַל בַּרֶךְ זוֹ קוֹרִין כַּל הַשַּׁנָה וּמַפּטִירִין בָּכַל שַׁבַּת וְשַׁבַּת בְּנַבִיא מֵעֵין שֵׁקַרָא בַּתּוֹרָה: בּ וּבְרָאשֵׁי חָדָשִׁים הַרָאשׁוֹן קוֹרֵא שִׁלשָׁה פָּסוּקִים מִפָּרָשַׁת צַוּ. וְהַשַּׁנִי חוֹזֵר וְקוֹרֵא פַּסוּק שָׁלִישִׁי שֶׁקָּרָא הָרְאשׁוֹן וּשְׁנֵי פִּסוּקִים שַאַחַרָיו כִּדִי שֵׁיִּשַׁיֵּר בַּפַּרָשָׁה שָׁלשַׁה פָּסוּקִים. וָהַשָּׁלִישִׁי קוֹרֵא שָׁלשַה פָּסוּקִים שֵׁשָּׁיֵּר הַשָּׁנִי עם וּבִיוֹם הַשַּבַּת. וְהַרְבִיעִי קוֹרֵא וּבְרָאשֵי חַדשִׁיכֶם וָאָם חַל ראש חַדשׁ לְהִיוֹת בְּשַבַּת מוֹצִיאִין שָׁנֵי סִפָּרִים בִּשַּׁחֲרִית. בָּאֶחָד קוֹרִין בּוֹ בְּסֵדֶר אוֹתָה שַׁבָּת, וּבַשַּׁנִי קוֹרֵא בּוֹ הַמַּשִּׁלִים וּבָרַאשֵׁי חַדִשַּׁיכֶם, וְהַמַּפְּטִיר קוֹרָא עִנְיַן רֹאשׁ חבש. ומַפְטִירִין וְהַיָה מְדֵי חבשׁ בְּחַדְשׁוֹ. וְרֹאשׁ חֶדֶשׁ אָב שֶׁחָל לִהְיוֹת בִּשַׁבָּת מַפִּטִירִין חַדִּשִׁיכֵם ומועדיכם שַנאַה נַפִּשִי. וְראש חבש שחַל לְהִיוֹת בָּאֲחָד בִּשַׁבַּת מַפְטִירִין בִּשַׁבַּת שֵׁלְפַנִיו וַיֹּאמֵר לוֹ יָהוֹנַתוֹ מַחַר חֹדשׁ:

verses 9-10) The fourth one reads "And on your New Moons." (ibid., verses 11-15) If the New Moon falls on the Sabbath, two Torah scrolls are taken out at *Shacharit*. In the first, the portion of the week is read. In the second, the last Reader reads "And on your New Moons." The Reader of the *haftarah* reads the section in the Torah dealing with the New Moon, and the *haftarah* is the passage concluding with "And it will be from one New Moon to another." (Isaiah 66:1-24) If the New Moon of Av falls on the Sabbath, the *haftarah* is the passage that includes "Your New Moons and your appointed seasons My soul hates." (Isaiah 1:1-27) If the New Moon falls on a Sunday, then on the preceding Sabbath, the *haftarah* is "And Yehonatan said to him, "Tomorrow is the New Moon." (I Samuel 20:18 42)